

Livets väg

nr 57

Jesus sa: Jag är vägen, sanningen och livet. Ingen kommer till Fadern utom genom mig (Joh. 14:6).

Den kristna tron (9)

Innehåll i detta nummer

Fjärde budet, våra föräldrar, fjärde budets löfte (sid 1), andra överordnade, lyda Gud mer än människor (2), fjärde budets två sidor (3).

Fjärde budet

Luthers lilla katekes:

Du ska hedra din far och mor, så att det går dig väl och du får leva länge på jorden.

Vad är det?

Svar: Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar eller förargar våra föräldrar och andra som är satta över oss. Vi ska hålla dem i ära, tjäna, lyda, älska och uppskatta dem.

Våra föräldrar

De viktigaste personerna för varje människa är föräldrarna eller de som är satta i föräldrarnas ställe. Det kan också finnas andra personer som tar hand om oss så länge vi är barn om föräldrarna inte har möjlighet. Dem skall vi då också hedra. Vi skall även lyda och uppskatta lärarna i skolan och annan personal där. Lärarna skall hjälpa föräldrarna att undervisa barnen. Det bästa är om det finns en kristen skola med biblisk, luthersk undervisning. I vårt land är detta ovanligt. Barnen får då kristen undervisning av föräldrarna i hemmet och av prästen i

kyrkan eller andra medhjälpare (t.ex. söndagsskola). I den lutherska kyrkan har vi också i regel s.k. *faddrar* vid dopet. Det är sådana personer som tillhör kyrkan och tar ansvar för att bedja för det döpta barnet och om möjligt se till att barnet får en kristen fostran. För varje kristen är det en god sak att ofta tänka på sitt dop. Där utlovar Gud syndernas förlåtelse och evigt liv, och dopets löfte gäller ständigt. Det är dopet och tron som ger oss kraft att leva ett kristet liv i vardagen.

Fjärde budets löfte

Paulus skriver om det fjärde budet: *"Hedra din far och din mor – detta är det första budet som har med sig ett löfte – så att det går dig väl och du får leva länge på jorden"* (Ef. 6:2-3).

Detta betyder att Gud ger en särskild välsignelse till dem som hedrar, ärar, vördar och älskar sina föräldrar. Många barn och ungdomar hamnar tidigt i problem därför att de inte vill lyda föräldrarna utan är trotsiga och bara gör vad de själva vill. Sedan fortsätter de med samma negativa attityd i skolan och ute i samhället. Några lockas tyvärr in i gäng och kriminalitet, vilket är en stor olycka.

Men de som håller fast vid det fjärde budet får mycket välsignelse. Även icke-kristna människor som är måna om att hedra sina föräldrar får uppleva att det är en stor glädje och lycka att leva i kärlek och harmoni i familjen tillsammans med föräldrar och syskon. De som är kristna får också särskilt uppleva den stora nåd det är att Gud välsignar familjen genom Guds ord, dopet och bönen.

Orden "leva länge på jorden" kan också betyda "leva länge i ditt land". Meningen

Livets väg

Evangeliskt-lutherskt kyrkblad

Nr 57, 31 mars 2023

Red. kyrkoherde Sten Rydh

är att Gud ger en välsignelse var du än befinner dig. Även den som är vuxen och kanske bor långt bort från sina föräldrar får uppleva vilken stor välsignelse det ligger i att högakta och vörda sina föräldrar. Man kan då skriva brev till dem, ringa eller använda nätet för att hålla kontakt. När föräldrarna blir gamla eller sjuka och behöver hjälp skall barnen försöka hjälpa dem på bästa sätt.

Andra överordnade

Luther talar i det fjärde budet om ”andra som är satta över oss”. Dit räknas lärare, staten, myndigheter och kommuner, kyrkans präster och styrelse och andra personer som leder verksamheter som vi deltar i. Det kan t.ex. vara idrottsledare eller musikledare. Alla sådana s.k. ”överhetspersoner” skall vi lyda och följa troget. Vi skall enligt Bibeln också visa vördnad för äldre personer i allmänhet. De har under sina liv tagit ett stort ansvar för både hem och samhälle. Om de är kristna har de också varit med och byggt upp den kristna församlingen. De unga skall därför enligt Guds ord hedra de gamla. Det finns nog ingenting som gläder gamla människor så mycket som när de ser de unga visa hänsyn, kärlek och vördnad för de äldre.

Lyda Gud mer än människor

Det fjärde budet är mycket viktigt, men det finns ett undantag som man måste komma ihåg. Om föräldrar eller andra överordnade befäller något som strider mot Guds ord får vi inte lyda. Om det t.ex. skulle vara så illa att en förälder är kriminell och vill att barnen också skall begå brott måste man säga nej och vägra att delta, hur svårt det än kan vara. I en sådan situation bör man ta kontakt med skolan eller polisen och berätta hur det är.

Eller kan det vara fråga om en lärare som säger att man måste tro på någonting som strider mot Bibelns lära. Då skall man

vänligt men bestämt säga nej: ”Detta strider mot min kristna tro.” Och om ett land har en regering som överfaller ett oskyldigt land och krigar mot det, är det fel lyda överheten och gå med i kriget. Detta kan visserligen innebära att man själv blir satt i fängelse eller dödad. Men man måste ändå alltid lyda Gud mer än människor. Däremot är det rätt och riktigt att försvara sitt land om det blir anfallet.

I Bibeln läser vi om hur överstepräster och de skriftlärd förbjöd apostlarna att predika om Kristus. Men apostlarna lydde dem inte utan fortsatte att predika. De hade ju fått en befallning av Jesus att gå ut i hela världen och predika evangelium (Matt. 28:18-20). Detta var Guds befallning som gällde mer än översteprästens. Apostlarna blev mishandlade och satta i fängelse flera gånger. Men de tog med glädje emot bestraffningen därför att de visste att de fick lida för Kristi skull (Apg. 4:18-20, 5:27-42). Apostlarna fortsatte troget att göra det Gud hade befallt.

Även i kyrkan måste man lyda Gud mer än människor. Om det i kyrkan skulle komma en präst som predikar falskt måste församlingen avsätta honom. Om en kristen, vem som helst, märker att prästen inte predikar det rätta enligt Guds ord måste han eller hon protestera och ta upp saken med kyrkans styrelse. Sedan kan den falska läraren avsättas i god, biblisk ordning. Men om församlingen inte handlar rätt utan låter den falske prästen vara kvar, måste man protestera och, om ingenting hjälper, till sist lämna en sådan församling. Man måste alltid lyda Gud mer än människor. Men så länge prästerna predikar Guds ord rent och klart är alla kristna skyldiga att lyda och rätta sig efter förkunnelsen och själavården. Prästen skall trösta de som är bekymrade men också varna sådana som inte lever som de borde.

Men prästen har inte rätt att befalla om sådant som ligger utanför Guds ord. Om prästen också vill vara en som bestämmer i världsliga frågor blandar han sig i sådant som inte hör till hans ämbete. I världsliga frågor skall vi lyda landets överhet.

Fjärde budets två sidor

Katekesen säger:

Vi ska frukta och älska Gud, så att vi inte föraktar eller förargar våra föräldrar och andra som är satta över oss. Vi ska hålla dem i ära, tjäna, lyda, älska och uppskatta dem.

1. Den första sidan av budet är *vad vi inte får göra*. Vi får inte förakta eller förarga våra föräldrar eller överordnade. Man föraktar sin föräldrar när man talar illa om dem, säger emot dem och är olydig mot deras befallningar. Föräldrarna skall inte hålla på att ständigt klaga på arbetsgivare, myndigheter och regering. Även om de är missnöjd med den politik som förs måste de visa respekt mot dem som av Gud är satta att utföra det svåra arbete som det innebär att regera ett land, sitta i riksdagen, stifta lagar, styra ämbetsverk, regioner och kommuner, driva skolor och företag, sjukvård m.m. Om föräldrarna ständigt klagat på barnens lärare och talar illa om dem kommer barnen att starkt påverkas av detta. Ingen skall glömma att budets förklaring lyder: *Vi får inte förakta eller förarga våra föräldrar eller överordnade.*

2. Den andra sidan är *vad vi skall göra*. Vi skall visa vördnad och kärlek mot föräldrar och andra överordnade. Att verkligen lyda är att göra det man blir tillsagd på ett villigt och glatt sätt. Man ska inte börja diskutera och blir arg och sur utan övervinna sig själv och genast göra det far eller mor säger och man skall alltid lyda landets lagar, myndigheter, arbets-givare, lärare och andra som är satta över oss. Om man är barn skall man tänka efter hur föräldrarna vill att man skall leva och på det viset göra dem glada. Genom att t.ex.

göra sina läxor väl, hjälpa till med hemarbetet och vara snäll mot syskon och kamrater visar man också vördnad, respekt och kärlek mot sina föräldrar.

Om man är vuxen skall man troget undervisa och uppfostra sina barn i gudsfruktan och kärlek. Som förälder måste man både ge uppmuntran och små belöningar om barnen sköter sig väl, men också förmaning och tillrättavisning om barnen är olydiga och missköter sig. Att alltid låta barnen få som de vill är ingen god uppfostran. Barnen måste tidigt lära sig att lyda och hedra sina föräldrar så att detta blir en naturlig sak.

Föräldrarna måste också vara goda förebilder. Barnen bör få ha ett hem där föräldrarna lever i kärlek och harmoni med varandra. När far och mor samlar familjen till bibelläsning, bön och andakt förstår barnen hur viktigt det är att framför allt frukta och älska Gud och hans ord. Barnen får också genom föräldrarna uppleva den kristna gudstjänsten och gemenskap med andra kristna. Jag läste t.ex. nyligen om en framstående teolog som fick livsavgörande intryck från barndomens kyrkobesök. Det var särskilt upplevelsen av stillheten och vördnaden inför den heliga Nattvarden som den lille pojken därefter bar med sig genom hela livet.

De vuxna måste också visa att de respekterar överheten genom att vara ärliga, skötsamma och lydiga mot alla lagar och förordningar. Den som är negativ och besvärlig i sitt eget arbete och inte visar respekt där kommer sedan att få det svårt att själv få respekt inom sin egen familj. Alla måste också visa särskild omsorg om sina egna föräldrar när de blir gamla och behöver hjälp, kärlek och uppmuntran. *”Du skall resa dig upp för ett grått huvud och hedra den gamle”* (3 Mos. 19:32).

Forts. i nästa nr